

Бацула Н. В., Кравченко Г. Ю.

Б31 Математика. 3 клас. I семестр (за підручником М. В. Богдановича, Г. П. Лищенко) / Н. В. Бацула, Г. Ю. Кравченко. — Х. : Вид. група «Основа», 2017. — 270, [2] с. — (Серія «Початкова школа. Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-3176-1.

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування та розробки компетентнісно орієнтованих уроків математики у 3-му класі (I семестр), складені відповідно до вимог оновленої навчальної програми (у редакції 2016 р.), Орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1–4-х класів (Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009) за підручником М. В. Богдановича, Г. П. Лищенко (К. : Видавництво «Генеза», 2013).

Зміст конспектів уроків дібраний з метою формування *предметної*, а саме *математичної компетентності* (цілісне сприйняття світу, розуміння ролі математики у пізнанні дійсності; розпізнавання проблем, які розв'язуються із застосуванням математичних методів; здатність розв'язувати сюжетні задачі, логічно міркувати, виконувати дії за алгоритмом, обґрунтовувати свої дії; уміння користуватися математичною термінологією, знаковою і графічною інформацією; уміння орієнтуватися на площині та у просторі; здатність застосовувати обчислювальні навички й досвід вимірювання величин у практичних ситуаціях), та *ключових компетентностей* (уміння вчитися, здатність логічно міркувати, уміння критично мислити, готовність розв'язувати проблеми із застосуванням досвіду математичної діяльності для вирішення повсякденних задач, уміння працювати в команді, вироблення в учнів передумов самостійного пошуку й аналізу інформації, фінансової грамотності та підприємницьких навичок).

Задля зручності використання всі розробки розміщені на окремих аркушах. Поля для записів дозволяють творчому вчителю, користуючись запропонованим у посібнику матеріалом, скласти власні плани-конспекти уроків курсу.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ЗМІСТ

Орієнтовне календарно-тематичне планування	6
Узагальнення і систематизація навчального матеріалу за 2-й клас	9
Урок 1. Усна і письмова нумерація чисел у межах 100. Випадки додавання і віднімання, пов'язані з нумерацією чисел	9
Урок 2. Додавання і віднімання двоцифрових чисел без переходу через десяток. Периметр трикутника	14
Урок 3. Додавання і віднімання двоцифрових чисел з переходом через десяток. Складання задач за коротким записом	18
Урок 4. Зв'язок дій додавання і віднімання. Перевірка додавання відніманням	22
Урок 5. Ознайомлення з поняттям «рівняння». Розв'язок (<i>корінь</i>) рівняння. Розв'язування задач за планом	26
Урок 6. Додавання і віднімання виду $38 + 2$; $80 - 4$. Розв'язування рівнянь. Обернені задачі	30
Урок 7. Повторення випадків додавання і віднімання виду $36 + 7$; $73 - 8$. Задачі, що містять дворазове збільшення (<i>зменшення</i>) на кілька одиниць	34
Урок 8. Назви чисел при відніманні. Перевірка віднімання додаванням. Знаходження значень виразів з буквеним компонентом. Периметр трикутника	38
Урок 9. Письмове додавання і віднімання двоцифрових чисел. Розв'язування рівнянь. Складання і розв'язання рівнянь за текстовим формулюванням. Задачі на знаходження третього доданка	42
Урок 10. Додавання двоцифрових чисел з переходом через десяток. Розв'язування рівнянь. Розв'язування задач двома способами	46
Урок 11. Віднімання двоцифрових чисел з переходом через десяток. Розв'язування задач	50
Урок 12. Дія множення. Назви чисел при множенні. Таблиці множення чисел 2 і 3. Розв'язування складеної задачі на дві дії. Розв'язування задач	54
Урок 13. Дія ділення. Назви чисел при діленні. Зв'язок дій множення і ділення. Задачі на ділення. Розв'язування задач, що містять дворазове зменшення на кілька одиниць	58
Урок 14. Повторення таблиць множення числа 4 і ділення на 4. Використання таблиці для розв'язування задач і знаходження значень виразів. Самостійна робота	64
Урок 15. Повторення таблиць множення числа 5 і ділення на 5. Використання таблиці для розв'язування задач і знаходження значень виразів. Складання і розв'язування задач	68
Таблиці множення і ділення	72
Урок 17. Аналіз контрольної роботи. Повторення таблиць множення числа 6 і ділення на 6. Розв'язування задачі на дві дії різного ступеня	72
Урок 18. Доба, година, хвилина, секунда. Визначення часу за годинником	77
Урок 19. Ознайомлення із взаємопов'язаними величинами: ціна, кількість, вартість	81
Урок 20. Розв'язування задач на знаходження четвертого пропорційного способом зведення до одиниці	85
Урок 21. Розв'язування задач на знаходження четвертого пропорційного способом зведення до одиниці	89

Урок 22.	Задачі на спосіб зведення до одиниці. Дії з іменованими числами	93
Урок 23.	Повторення таблиць множення числа 7 і ділення на 7. Розв'язування задач на спосіб зведення до одиниці	98
Урок 24.	Задачі з буквеними даними (ознайомлення). Складання виразів та знаходження їх значень	103
Урок 25.	Задачі з буквеними даними. Розв'язування задач на кратне порівняння. Вправи на засвоєння таблиць множення числа 7 і ділення на 7.	107
Урок 26.	Розв'язування виразів і задач	111
Урок 27.	Розв'язування задач на спосіб зведення до одиниці (другий вид). Розв'язування рівнянь на знаходження невідомого множника. Розв'язування задач за таблицею	115
Урок 28.	Повторення таблиць множення числа 8 і ділення на 8. Задачі на спосіб зведення до одиниці (другий вид)	119
Урок 29.	Задачі на спосіб зведення до одиниці (другий вид). Види трикутників	124
Урок 30.	Розв'язування складених задач. Складання і розв'язування рівнянь	129
Урок 31.	Робота над задачами на кратне порівняння двох часток. Складені задачі з буквеними даними.	133
Урок 32.	Повторення таблиць множення числа 9 і ділення на 9. Розв'язування задач	137
Урок 33.	Розв'язування задач на дві і три дії. Складання виразів та знаходження їх значень	142
Урок 34.	Розв'язування виразів та задач. Переставний закон множення	147
Урок 35.	Сполучний закон множення. Множення чисел 0 і 1	152
Урок 36.	Ділення на 1. Ділення рівних чисел. Ділення 0. Неможливість ділення на 0	156
Урок 37.	Самостійна робота	161
Нумерація трицифрових чисел		164
Урок 39.	Аналіз контрольної роботи. Лічба в межах 199. Додавання і віднімання 1. Задачі на сумісні дії першого і другого ступеня	164
Урок 40.	Утворення числа 200. Назви чисел третього розряду. Задачі на дві дії, що містять знаходження невідомого зменшуваного	169
Урок 41.	Утворення трицифрових чисел із сотень, десятків і одиниць. Назви розрядних чисел. Задачі на спільну роботу	174
Урок 42.	Читання трицифрових чисел записаних у нумераційній таблиці. Додавання розрядних чисел. Творча робота над задачею	179
Урок 43.	Запис трицифрових чисел у нумераційній таблиці. Порівняння чисел. Розв'язування задач на три дії	185
Урок 44.	Визначення числа сотень і десятків у трицифровому числі. Віднімання від трицифрового числа одиниць певного розряду. Розв'язування задач, що містять збільшення (зменшення) числа у кілька разів	189
Урок 45.	Міри довжини. Міліметр. Відношення між одиницями мір довжини. Креслення і вимірювання відрізків. Аналіз розв'язання задач на три дії	194
Урок 46.	Міри довжини. Кілометр. Порівняння значень величин. Відношення між одиницями мір довжини. Творча робота над задачею	198
Урок 47.	Міри маси. Грам. Тонна. Центнер. Відношення між одиницями мір маси. Задачі з буквеними даними	203
Урок 48.	Самостійна робота	208

Додавання і віднімання в межах 100. Усне додавання і віднімання	211
<i>Урок 50.</i> Аналіз контрольної роботи. Додавання і віднімання круглих сотень. Додавання круглих десятків з переходом через десяток. Задачі на дві дії першого ступеня. Творча робота над задачею	211
<i>Урок 51.</i> Додавання і віднімання круглих сотень і круглих десятків. Розширена задача на зведення до одиниці. Додавання виду $520 + 340$	215
<i>Урок 52.</i> Усне віднімання виду $470 - 320$. Задачі і вправи на застосування прийомів обчислень. Задача, що містить суми двох і трьох доданків	220
<i>Урок 53.</i> Додавання і віднімання виду $430 + 500$; $430 + 50$; $760 - 40$; $760 - 400$. Складена задача, що містить суми двох і трьох доданків	226
<i>Урок 54.</i> Порівняння способів усного додавання круглих трицифрових чисел. Обчислення значень буквених виразів. Розширена задача на зведення до одиниці	230
<i>Урок 55.</i> Порівняння способів усного віднімання круглих трицифрових чисел. Перевірка віднімання додаванням. Розв'язування задачі на три дії	234
<i>Урок 56.</i> Додавання і віднімання виду $230 + 70$; $200 - 60$. Дії з іменованими числами. Розв'язування задач	239
<i>Урок 57.</i> Усне додавання і віднімання круглих трицифрових чисел без переходу через десяток. Розширена задача на зведення до одиниці	243
<i>Урок 58.</i> Додавання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $380 + 590$	248
<i>Урок 59.</i> Віднімання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $420 - 70$	253
<i>Урок 60.</i> Самостійна робота	257
<i>Урок 62.</i> Аналіз контрольної роботи. Віднімання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $650 - 290$. Віднімання круглих трицифрових чисел виду $600 - 270$	259
<i>Урок 63.</i> Віднімання круглих трицифрових чисел виду $600 - 270$. Периметр трикутника	264
<i>Урок 64.</i> Урок повторення та узагальнення знань	268
Література	271

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

I семестр

№ з/п	Тема уроку	Дата
Узагальнення і систематизація навчального матеріалу за 2-й клас		
1	Усна і письмова нумерація чисел у межах 100. Випадки додавання і віднімання, пов'язані з нумерацією чисел	
2	Додавання і віднімання двоцифрових чисел без переходу через десяток. Периметр трикутника	
3	Додавання і віднімання двоцифрових чисел з переходом через десяток. Складання задач за коротким записом	
4	Зв'язок дій додавання і віднімання. Перевірка додавання відніманням	
5	Ознайомлення з поняттям «рівняння». Розв'язок (<i>корінь</i>) рівняння. Розв'язування задачі за планом	
6	Додавання і віднімання виду $38 + 2$; $80 - 4$. Розв'язування рівнянь. Обернені задачі	
7	Повторення випадків додавання і віднімання виду $36 + 7$; $73 - 8$. Задачі, що містять дворазове збільшення (<i>зменшення</i>) на кілька одиниць	
8	Назви чисел при відніманні. Перевірка віднімання додаванням. Знаходження значень виразів з буквеним компонентом. Периметр трикутника	
9	Письмове додавання і віднімання двоцифрових чисел. Розв'язування рівнянь. Складання і розв'язання рівнянь за текстовим формулюванням. Задачі на знаходження третього доданка	
10	Додавання двоцифрових чисел з переходом через десяток. Розв'язування рівнянь. Розв'язування задач двома способами	
11	Віднімання двоцифрових чисел з переходом через десяток. Розв'язування задач	
12	Дія множення. Назви чисел при множенні. Таблиці множення чисел 2 і 3. Розв'язування складеної задачі на дві дії. Розв'язування задач	
13	Дія ділення. Назви чисел при діленні. Зв'язок дій множення і ділення. Задачі на ділення. Розв'язування задач, що містять дворазове зменшення на кілька одиниць	
14	Повторення таблиць множення числа 4 і ділення на 4. Використання таблиці для розв'язування задач і знаходження значень виразів. Самостійна робота	
15	Повторення таблиць множення числа 5 і ділення на 5. Використання таблиці для розв'язування задач і знаходження значень виразів. Складання і розв'язування задач	
16	Тематична контрольна робота № 1	
Таблиці множення і ділення		
17	Аналіз контрольної роботи. Повторення таблиць множення числа 6 і ділення на 6. Розв'язування задач на дві дії різного ступеня	
18	Доба, година, хвилина, секунда. Визначення часу за годинником	
19	Ознайомлення із взаємозв'язаними величинами: ціна, кількість, вартість	
20	Розв'язування задач на знаходження четвертого пропорційного способом зведення до одиниці	
21	Розв'язування задач на знаходження четвертого пропорційного способом зведення до одиниці	
22	Задачі на спосіб зведення до одиниці. Дії з іменованими числами	
23	Повторення таблиць множення числа 7 і ділення на 7. Розв'язування задач на спосіб зведення до одиниці	

№ з/п	Тема уроку	Дата
24	Задачі з буквеними даними (<i>ознайомлення</i>). Складання виразів та знаходження їх значень	
25	Задачі з буквеними даними. Розв'язування задач на кратне порівняння. Вправи на засвоєння таблиць множення числа 7 і ділення на 7	
26	Розв'язування виразів і задач	
27	Розв'язування задач на спосіб зведення до одиниці (<i>другий вид</i>). Розв'язування рівнянь на знаходження невідомого множника. Розв'язування задач за таблицею	
28	Повторення таблиць множення числа 8 і ділення на 8. Задачі на спосіб зведення до одиниці (<i>другий вид</i>)	
29	Задачі на спосіб зведення до одиниці (<i>другий вид</i>). Види трикутників	
30	Розв'язування складених задач. Складання і розв'язування рівнянь	
31	Робота над задачами на кратне порівняння двох часток. Складені задачі з буквеними даними	
32	Повторення таблиць множення числа 9 і ділення на 9. Розв'язування задач	
33	Розв'язування задач на дві і три дії. Складання виразів та знаходження їх значень	
34	Розв'язування виразів та задач. Переставний закон множення	
35	Сполучний закон множення. Множення чисел 0 і 1	
36	Ділення на 1. Ділення рівних чисел. Ділення 0. Неможливість ділення на 0	
37	Самостійна робота	
38	Тематична контрольна робота № 2	
Нумерація трицифрових чисел		
39	Аналіз контрольної роботи. Лічба в межах 199. Додавання і віднімання 1. Задачі на сумісні дії першого і другого ступеня	
40	Утворення числа 200. Назви чисел третього розряду. Задачі на дві дії, що містять знаходження невідомого зменшуваного	
41	Утворення трицифрових чисел із сотень, десятків і одиниць. Назви розрядних чисел. Задачі на спільну роботу	
42	Читання трицифрових чисел записаних у нумераційній таблиці. Додавання розрядних чисел. Творча робота над задачею	
43	Запис трицифрових чисел у нумераційній таблиці. Порівняння чисел. Розв'язування задач на три дії	
44	Визначення числа сотень і десятків у трицифровому числі. Віднімання від трицифрового числа одиниць певного розряду. Розв'язування задач, що містять збільшення (<i>зменшення</i>) числа у кілька разів	
45	Міри довжини. Міліметр. Відношення між одиницями мір довжини. Креслення і вимірювання відрізків. Аналіз розв'язання задачі на три дії	
46	Міри довжини. Кілометр. Порівняння значень величин. Відношення між одиницями мір довжини. Творча робота над задачею	
47	Міри маси. Грам. Тонна. Центнер. Відношення між одиницями мір маси. Задачі з буквеними даними	
48	Самостійна робота	
49	Тематична контрольна робота № 3	

№ з/п	Тема уроку	Дата
Додавання і віднімання в межах 1000. Усне додавання і віднімання		
50	Аналіз контрольної роботи. Додавання і віднімання круглих сотень. Додавання круглих десятків з переходом через десяток. Задачі на дві дії першого ступеня. Творча робота над задачею	
51	Додавання і віднімання круглих сотень і круглих десятків. Розширена задача на зведення до одиниці. Додавання виду $520 + 340$	
52	Усне віднімання виду $470 - 320$. Задачі і вправи на застосування прийомів обчислень. Задача, що містить суми двох і трьох доданків	
53	Додавання і віднімання виду $430 + 500$; $430 + 50$; $760 - 40$; $760 - 400$. Складена задача, що містить суми двох і трьох доданків	
54	Порівняння способів усного додавання круглих трицифрових чисел. Обчислення значень буквених виразів. Розширена задача на зведення до одиниці	
55	Порівняння способів усного віднімання круглих трицифрових чисел. Перевірка віднімання додаванням. Розв'язування задачі на три дії	
56	Додавання і віднімання виду $230 + 70$; $200 - 60$. Дії з іменованими числами. Розв'язування задач	
57	Усне додавання і віднімання круглих трицифрових чисел без переходу через десяток. Розширена задача на зведення до одиниці	
58	Додавання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $380 + 590$	
59	Віднімання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $420 - 70$	
60	Самостійна робота	
61	Тематична контрольна робота № 4	
62	Аналіз контрольної роботи. Віднімання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $650 - 290$. Віднімання круглих трицифрових чисел виду $600 - 270$	
63	Віднімання круглих трицифрових чисел виду $600 - 270$. Периметр трикутника	
64	Урок повторення та узагальнення знань	

Примітка. У чинній навчальній програмі не зазначено чітку послідовність розділів курсу та кількість годин для їх вивчення (подане планування є орієнтовним та може бути скориговане вчителем, зважаючи на конкретну навчальну ситуацію в класі та педагогічну доцільність).

Матеріали для проведення уроків контролю навчальних досягнень розміщені в окремих посібниках Видавничої групи «Основа».

УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ЗА 2-Й КЛАС

Дата _____

Клас _____

УРОК 1. УСНА І ПИСЬМОВА НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ ПЕРШОЇ СОТНІ. ВИПАДКИ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З НУМЕРАЦІЄЮ ЧИСЕЛ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** актуалізувати знання учнів з теми «Нумерація чисел у межах 100»; сприяти розумінню школярами понять «позиційний принцип запису числа», «розрядний склад числа»; навчати правильного запису чисел у межах 100; повторити структурні елементи задачі; вдосконалювати вміння розв'язувати задачі та вирази; розвивати критичне мислення, вміння виділяти головне;
- **формування ключових компетентностей:**
  - уміння вчитися:* розвивати вміння організовувати своє робоче місце, планувати власні дії, оцінювати свою роботу та діяльність однокласників; розвивати пізнавальний інтерес;
  - комунікативної:* розвивати математичне мовлення, вміння доводити власну думку, правильно формулювати висловлювання з використанням математичних термінів;
  - соціальної:* розвивати вміння продуктивно працювати в парах, групах, виявляти ініціативу, докладати власних зусиль для досягнення спільного результату;
  - громадянської:* розширити знання учнів про пізнавальну гру КВК; виховувати повагу до людей різних професій.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь і навичок.

Форма проведення: урок-КВК.

Основні терміни і поняття: позиційний принцип запису числа; розрядний склад числа.

Міжпредметні зв'язки: українська мова.

Обладнання: обчислювальні таблиці; картки для самостійної роботи.

ХІД УРОКУ

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

— Увага! Увага!

Запрошуємо всіх на КВК.

У грі беруть участь дві команди. У кожній команді — назва, девіз, привітання, капітан. За кожну правильну відповідь команда отримує бали. Обирається журі.

Виграє команда, яка набере найбільшу кількість балів.

Історична довідка

Прообразом КВК була передача «Вечір веселих запитань», створена журналістом Сергієм Муратовим за зразком чеської передачі «Ворожи, ворожи, ворожко». У передачі «Вечір веселих запитань», що виходила в 1957 році, телеглядачі відповідали на запитання ведучих, причому особливо цінувався гумор. Ідея була зовсім новою для того часу. «Вечір веселих запитань» користувався великою популярністю, але вийшов в ефір усього тричі. Відродили КВК у 1986 році. А 8 листопада щорічно відзначається свято, присвячене цій знаменитій грі. Уперше його відзначали 2001 року. Це свято всіх веселих і кмітливих людей, які люблять гумор. Сьогодні у КВК грають представники всіх професій, віків, багатьох національностей.

Звучить мелодія гри...

— Ми починаємо математичний КВК.

Не забудьте взяти із собою швидкість, винахідливість, кмітливість.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми та мети уроку (з використанням прийому «Мозковий штурм»)

— Чого ви очікуєте від нашого уроку?

(Відповіді дітей: нових знань; зустрічей із новим, цікавим...)

— Чому ми проводимо КВК на першому уроці в 3-му класі?

(Відповіді дітей: аби повторити вивчене у 2-му класі...)

— А з чого починалося наше знайомство з математикою?

(Відповіді дітей: усна і письмова нумерація чисел...)

— Чи можемо здогадатися, яка тема нашого уроку-КВК? (Припущення учнів.)

— Сьогодні на уроці ми повторимо числа від 1 до 100, їх позиційний запис та випадки додавання і віднімання, пов'язані з нумерацією чисел.

2. Мотивація навчальної діяльності (з використанням прийому «Мікрофон»)

— А для чого нам потрібно знати нумерацію чисел? (Відповіді учнів.)

3. Опрацювання навчального матеріалу

1) Представлення команд, журі.

Капітани по черзі оголошують назву команди та її девіз.

1-й капітан. Наша команда — «ПЛЮС».

Девіз:

Математики вчитися
Ми готові все підряд,
Хай навіть ночами сниться
Натуральних чисел ряд.

2-й капітан. Наша команда — «МІНУС».

Девіз:

Якщо хочеш досягнути
У житті своїм вершин,
Математику збагнути
Мусиш тонко, до глибин.

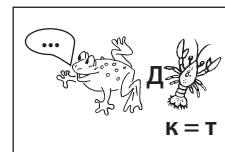
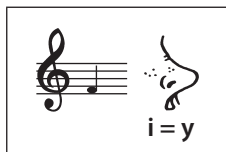
2) Конкурсна програма.

Конкурс 1 «Розминка»

Команди по черзі розв'язують задачі.

1. Дві сардельки варяться 6 хвилин. Скільки часу будуть варитися вісім таких сардельок? (Відповідь: 6 хв.)
2. Йшла дівчинка в школу і зустріла трьох хлопчиків. Скільки дітей прямувало до школи? (Відповідь: 1 дівчинка.)
3. П'ять лампочок горіли в люстрі. Грюкнули двері, і дві перегоріли. Сказати, скільки лампочок залишилося? (Відповідь: 5 лампочок.)
4. Четверо гравців грали в доміно 20 хв. Скільки хвилин грав кожен із гравців? (20 хв)

Конкурс 2 «Ребуси»

(Мінус, вершина, задача, квадрат).

Конкурс 3 «Клубок питань» (прийом «Незакінчене речення»)

Команда «ПЛЮС»

- 1 дес. — це... одиниць.
- 7 дес. — це... одиниць.
- 10 дес. — це... одиниць.
- Найбільше двоцифрове число — це..., найменше трицифрове число — це...
- Назвіть всі числа від 38... до 43.
- Щоб утворити число 60 з попереднього до нього числа, потрібно...
- Щоб утворити число 80 з числа, що йде за ним, потрібно...
- Якщо від числа 59 віднімо число його одиниць, то отримаємо...
- Число 93 можна записати у вигляді суми розрядних доданків. Наприклад, $93 = \square + \square$.
- Щоб порівняти два числа, потрібно виконати дію...
- Щоб дізнатися скільки всього, потрібно виконати дію...
- Щоб дізнатися на скільки одне число більше або менше від другого, виконуємо дію...

Відповіді: 10; 70; 100; 99; 100; 39; 40; 41; 42; $59 + 1$; $81 - 1$; 50; $90 + 3$; віднімання; додавання; віднімання.

Команда «МІНУС»

- 1 дес. — це... одиниць.
- 8 дес. — це... одиниць.
- 10 дес. — це... одиниць.
- Найбільше одноцифрове число — це..., найменше двоцифрове число — це...
- Назвіть всі числа від 47... до 53.
- Щоб утворити число 70 з попереднього до нього числа, потрібно...
- Щоб утворити число 90 з числа, що йде за ним, потрібно...
- Якщо від числа 59 віднімо число його десятків, то отримаємо...
- Число 84 можна записати у вигляді суми розрядних доданків. Наприклад, $84 = \square + \square$.
- Щоб порівняти два числа, потрібно виконати дію...
- Щоб дізнатися скільки всього, потрібно виконати дію...
- Щоб дізнатися на скільки одне число більше або менше від другого, виконуємо дію...

Відповіді: 10; 80; 100; 9; 99; 48; 49; 50; 51; 52; $69 + 1$; $91 - 1$; 54; $80 + 4$; віднімання; додавання; віднімання.

Капітани перевіряють правильність відповідей своїх супротивників.

Конкурс 4 «Відгадай знак» (самостійна робота із наступною самоперевіркою за записом на дошці)

Команда «ПЛЮС»

$56...6...1 = 49$ (–, –)	$100...1...1 = 102$ (+, +)
$(56...6)...1 = 51$ (–, +)	$100...1...1 = 101$ (+, –)
$5 ? 4 ? 3 ? 2 ? 1 = 3$	$(5 + 4 - 3 - 2 - 1 = 3)$
	$(5 - 4 + 3 - 2 + 1 = 3)$

Команда — «МІНУС».

$37...7...1 = 29$ (–, –)	$100...1...1 = 99$ (–, –)
$(73...3)...1 = 71$ (–, +)	$100...1...1 = 100$ (–, +)
$5 ? 4 ? 3 ? 2 ? 1 = 5$	$(5 + 4 - 3 - 2 + 1 = 5)$
	$(5 - 4 + 3 + 2 - 1 = 5)$

Фізкультхвилинка

В країні КВК розминка.
Настала фізична хвилинка.
Втому проженем руками,
Вгору їх піднімем з вами.

Потім присядемо дружно,
Ноги згинаємо пружно.
Руки, мов крила, розправим
І до плечей їх поставим.
Коло вперед покрутили,
Потім назад повторили.
Голову вниз опустили,
Потім назад нахилили,
Потім наліво поклали,
Потім направо. І стали.
Рівно і струнко.
Швидко скінчилась хвилинка.
Нас збадьорила розминка.

Конкурс 5 «Найкращий капітан»

Складання інструкції щодо розв'язання задач (розташування у певній послідовності).

Під час роботи над задачами потрібно дотримувати певних порад, поданих в інструкції:

- 1) подумай, що означає кожне число, який зв'язок між числами;
- 2) уважно прочитай задачу; подумай, про що йдеться в ній; з'ясуй незрозумілі слова і вирази;
- 3) визнач в задачі умову і питання;
- 4) ця задача проста чи складена? Якщо складена, то спробуй намітити план розв'язання;
- 5) якщо план відразу скласти не вдалося, випиши числові дані задачі або зроби короткий її запис; пригадай, яку подібну задачу розв'язували раніше; розв'яжи частину задачі; чи не можна тепер знайти відповідь на основне питання?

Конкурс 6 «У світі задач»

- Робота над задачами № 9; 10 (розв'язування задач у міні-групах з використанням прийому «Два — чотири — всі разом»).

— Під час роботи над задачами дотримуйте певних порад, поданих в інструкції з попереднього конкурсу.

Команда «ПЛЮС»

Завдання: розв'язати задачу № 9 (с. 4) та визначити вид задачі.

Диференційована робота

Учні високого рівня знань розв'язують задачу виразом.

$$(40 + 20) - 30 = 30 \text{ (ящ.)}$$

Учні достатнього рівня знань розв'язують задачу по діях.

1) $40 + 20 = 60$ (ящ.) — завезли овочів

2) $60 - 30 = 30$ (ящ.)

Відповідь: на 30 ящиків більше завезли овочів.

Решта учнів — за допомогою короткої умови на картках-підказках і схеми-опори.

1) $\square + \square = \square$ (ящ.)

2) $\square - \square = \square$ (ящ.)

— Які ще питання можна поставити до задачі? (На скільки більше завезли ящиків з помідорами, ніж з яблуками? На скільки менше завезли ящиків з огірками, ніж з яблуками?)

Висновок. Робота над задачею на знаходження суми та на різницеве порівняння.

Команда «МІНУС»

Завдання: розв'язати задачу № 10 (с. 4) та визначити вид задачі.

Диференційована робота

Учні високого рівня знань розв'язують задачу виразом.

$$(3 + 1) + 20 = 24 \text{ (л)}$$

Учні достатнього рівня знань розв'язують задачу по діях.

1) $3 + 1 = 4$ (л) — від кози і вівці;

2) $4 + 20 = 24$ (л)

Відповідь: від корови надоїли 24 л молока.

Решта учнів — за допомогою короткої умови на картках-підказках і схеми-опори.

1) $\square + \square = \square$ (л)

2) $\square + \square = \square$ (л)

— У скільки разів більше молока надоїли від корови, ніж від кози?

$$24 : 3 = 8 \text{ (разів)}$$

Висновок. Робота над задачею на знаходження суми і на збільшення числа на кілька одиниць.

Капітани команд пояснюють розв'язання задач.

Конкурс 7 «Жартівливий» (не оцінюється журі)

— Поки триває підрахунок голосів, дайте відповіді на такі запитання.

- Назвіть єдину геометричну фігуру, яку можна намалювати на воді. (Коло)
- Коли ми дивимося на цифру 2, а говоримо — 10? (Коли дивимося на годинник, говоримо: «10 хвилин».)
- Скільки горошин входить у склянку? (Горошини не ходять.)
- Росли 2 верби. На кожній вербі — по 2 гілки, на кожній гілці — по 2 груші. Скільки всього груш? (Жодної — на вербі груші не ростуть.)
- Якщо півень стоїть на двох ногах, то важить 4 кілограми. Скільки важитиме півень, стоячи на 1 нозі? (4 кг)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Домашнє завдання

С. 4, № 10; 11.

2. Рефлексія

- Нумерацію яких чисел повторили на уроці?
- Як утворити будь-яке число, якщо відоме попереднє до нього? наступне?
- Назвіть структурні елементи задачі.
- Що особливо сподобалось на уроці?
- Чи досягли ви успіху під час роботи в командах?
- Чи справдилися ваші очікування від уроку?

3. Нагородження переможців. Оцінювання

ДОДАТОК ДО УРОКУ 2

КАЗКА ПРО ТРИКУТНИК ТА ЧОТИРИКУТНИК

Були собі Трикутник та Чотирикутник. Запросив Трикутник Чотирикутника до себе на гостини і почали вони один поперед одного вихвалитися.

— Ти знаєш, друже, що в мене три сторони та три кути?

— Вибач, Трикутнику, а в мене їх по чотири.

Розгнівався Трикутник.

— Вибач, але за периметром я можу бути більшим, ніж ти! Все залежить від довжини сторін.

Від того часу не приятелюють трикутники з чотирикутниками.

Дата _____

Клас _____

УРОК 2. ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ДВОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ БЕЗ ПЕРЕХОДУ ЧЕРЕЗ ДЕСЯТОК. ПЕРИМЕТР ТРИКУТНИКА

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** актуалізувати знання учнів з теми «Нумерація чисел у межах 100»; сприяти розумінню школярами понять «позиційний принцип запису числа», «розрядний склад числа»; навчати правильного запису чисел у межах 100, додавати та віднімати числа без переходу через десяток; повторити структурні елементи задачі; вдосконалювати вміння розв'язувати задачі, обчислювати периметр трикутника; розвивати критичне мислення, вміння виділяти головне;
- **формування ключових компетентностей:**
  - уміння вчитися:* розвивати вміння організувати своє робоче місце, планувати власні дії, оцінювати свою роботу та діяльність однокласників; розвивати пізнавальний інтерес;
  - комунікативної:* розвивати математичне мовлення, вміння доводити власну думку, правильно формулювати висловлювання з використанням математичних термінів;
  - соціальної:* розвивати вміння продуктивно працювати в парах, групах, виявляти ініціативу, докладати власних зусиль для досягнення спільного результату;
  - інформаційної:* розширити знання учнів про Всесвіт.

Тип уроку: комбінований.

Основні терміни і поняття: позиційний принцип запису числа; розрядний склад числа, периметр трикутника.

Міжпредметні зв'язки: українська мова, природознавство.

Обладнання: схеми-опори; обчислювальні таблиці; малюнки; мультимедійне обладнання.

ХІД УРОКУ

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Актуалізація опорних знань

1) *Математичний диктант. Каліграфічна хвилинка. Індивідуальна робота (прийом «Інтрига»).*

— Ми сьогодні вирушаємо у подорож... Але куди?

Щоб загадку розгадати,
Потрібно слово розкодувати.

- Запишіть число, в якому 6 десятків і 5 одиниць; 2 десятки і 8 одиниць. (65, 28)
- Запишіть найбільше двоцифрове число. (99)
- Запишіть найбільше одноцифрове число. (9)
- Запишіть найменше двоцифрове число. (10)
- Запишіть число, попереднє до числа 70. (69)
- Запишіть число, наступне до числа 70. (71)
- Запишіть число, наступне до числа 39. (40)
- Запишіть число, попереднє до числа 39. (38)
- Запишіть число, представлене у вигляді суми розрядних доданків: $80 + 4$. (84)
- Запишіть число, представлене у вигляді суми розрядних доданків: $70 + 3$. (73)
- Запишіть число, представлене у вигляді суми розрядних доданків: $50 + 1$. (51)
- Запишіть число, розв'язавши приклад: від числа 34 відняти кількість його одиниць. (30)

- Запишіть число, розв'язавши приклад: від числа 34 відняти кількість його десятків. (4)
- Запишіть число, розв'язавши приклад: від числа 62 відняти кількість його одиниць. (60)
- Запишіть число, розв'язавши приклад: від числа 62 відняти кількість його десятків. (2)

2) Гра «Шифрувальники». Робота в парах.

— Запишіть відповіді двоцифрових чисел у порядку зростання.

Ч 10	Й 69	А 38	Л 73	О 2	Ь 51	М 30	Ш 71
К 60	У 28	Ю 3	Х 99	Ц 40	И 65	Я 84	І 9

— Ми будемо подорожувати Чумацьким Шляхом. Чи відома вам ця назва?

3) Інформаційна хвилинка. Робота зі словником (або інформація з Інтернету: матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії).

Чумацький Шлях — власна назва галактики, у якій розташована наша Сонячна система, а також усі зорі, які ми бачимо неозброєним оком.

Українці здавна мали різні назви нашої Галактики: Становище, Стан, Чумацький Шлях.

Припускають, що назва походить від того, що чумаки розсипали сіль (зірки) по дорозі.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми та мети уроку (з використанням прийому «Мозковий штурм»)

- А чи готові ви до подорожі? Налаштуйтеся на роботу. Працюємо в парах.
- Заповніть таблицю за зразком.
- Який висновок можна зробити?

Властивість	Способи обчислення та їх обґрунтування
Додавання суми до суми	$34 + 12 = (30 + 4) + (10 + 2) = (30 + 10) + (4 + 2) = 40 + 6 = 46$ $35 + 24 = (\square + \square) + (\square + \square) = (\square + \square) + (\square + \square) = \square + \square = \square$ <i>Висновок: ...</i>
Віднімання суми від суми	$34 - 12 = (30 + 4) - (10 + 2) = (30 - 10) + (4 - 2) = 20 + 2 = 22$ $79 - 26 = (\square + \square) - (\square + \square) = (\square - \square) + (\square - \square) = \square + \square = \square$ <i>Висновок: ...</i>
Трикутник	$23 + 34 + 31 = (\square + \square + \square) + (\square + \square + \square) = \square + \square = \square$ <i>Висновок: ...</i>

Висновки:

- Замінили обидва доданки сумою розрядних доданків і виконали порозрядне додавання.
- Зменшуване розкладається на суму розрядних або зручних доданків, а від'ємник — на розрядні доданки.
- Знаходження периметра трикутника.
— Яка тема нашого уроку? (Відповіді учнів.)

2. Мотивація навчальної діяльності (з використанням прийому «Мікрофон»)

— А для чого нам потрібно все це знати? (Відповіді учнів.)

3. Опрацювання навчального матеріалу

1) Робота за підручником.

- а) Усне обчислення прикладів (с. 4, № 14) з використанням прийому «Моментальне фото» (запам'ятати і записати).

— Екіпажам — готовність номер 1!

Перевірте порядок на робочому місці, положення тіла під час письма.

Відлік: 100; 90; 80; 70; 60; 50; 40; 30; 20; 10; пуск!

Щоб наші космічні кораблі набрали відповідну швидкість, ми маємо перевірити свою пам'ять.

$$32 + 15 = 47$$

$$\begin{array}{r} \wedge \quad \wedge \\ 30 \ 2 \quad 10 \ 5 \end{array}$$

$$30 + 10 = 40$$

$$2 + 5 = 7$$

$$40 + 7 = 47$$

$$36 - 25 = 11$$

$$\begin{array}{r} \wedge \quad \wedge \\ 30 \ 6 \quad 20 \ 5 \end{array}$$

$$30 - 20 = 10$$

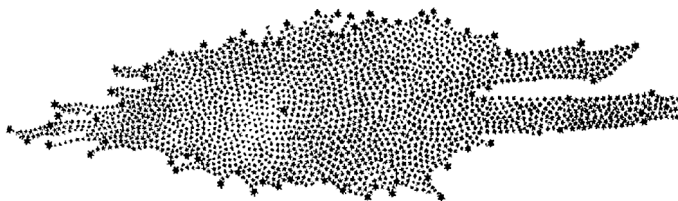
$$6 - 5 = 1$$

$$10 + 1 = 11$$

- б) Інформаційна хвилинка.

— Летіти в незвідане без спеціальних знань небезпечно! Звернемося на допомогу до Інтернету.

Історія відкриття Галактики

Це — форма Чумацького Шляху, яку дослідив Вільям Гершель 1785 року. Сонячна система розташована посередині. Щоб бути вченим, необхідно вміти добре рахувати.

- в) Розв'язування прикладів (с. 5, № 15) — самостійна робота за варіантами із наступною перевіркою за записом на дошці. (Прийом «Коментування»).

Варіант 1

$$53 + 40 = \quad 78 - 5 = \quad 78 - 50 = \quad 88 - 23 = \quad 34 + 45 = \quad 53 + 4 =$$

Варіант 2

$$33 + 40 = \quad 98 - 5 = \quad 78 - 30 = \quad 77 - 23 = \quad 32 + 44 = \quad 65 + 4 =$$

- г) Розв'язування прикладів (с. 5, № 16). Гра «Хто швидше?». Прийом «Естафета». Робота в командах.

- г) Інформаційна хвилинка.

— Досі вченим складно відповісти на запитання про вік, розміри нашої Галактики. Продовжимо тренуватись. Задачі нам допоможуть...

2) Розв'язування задач. Робота на дошці. Коментування дітей (корекція вчителя) за планом.

План роботи над задачею

1. Згадайте інструкції щодо розв'язання задач.
2. Складіть задачу за таблицею або за схематичним зображенням.

Було	Настригли	Усього
1 вівця	6 кг	?
2 вівця	5 кг	
3 вівця	5 кг	

3. Дайте відповіді на запитання.

- Чи можна відразу відповісти на питання задачі? (Ні)
- Яку дію виберемо першою? (Множення)
- Яку дію виберемо другою? (Додавання)
- Як називаються компоненти при додаванні? (Перший доданок, другий доданок, сума)

— Запишіть розв'язання задачі виразом або по діях.

$$6 + 5 \cdot 2 = 16$$

— Щоб добре працювати, треба і відпочивати.

3) Фізкультхвилинка.

Заніміла наша спинка
І затерпли кулачки.
Зараз фізкультхвилинка,
Наші любі діточки.
Позгинали вправні пальці
В кулачок і з кулачка.

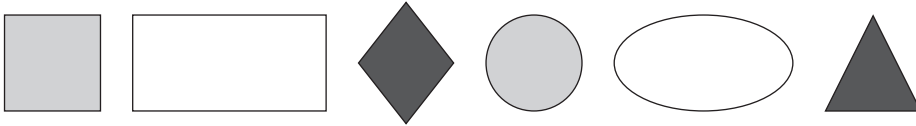
А тепер, немов у танці,
Затанцюєм гопачка.
І ось так поставим руки
До плечей — і розведем,
Колові ми зробим рухи
І на парти покладемо.

4) Робота з геометричним матеріалом (прийом «Мозковий штурм»).

— З поданих фігур придумайте для себе космічний корабель для майбутніх подорожей...

— Прочитайте казку (див. Додаток до уроку на с. 13) та знайдіть ознаки цих фігур.

— Знайдіть на малюнку трикутник та чотирикутник. Обґрунтуйте відповідь.

— Знайдіть периметри многокутників за схемою та з'ясуйте, хто з них мав рацію? (Робота в парах.)

$$P = a + b + c$$

$$P = a + b + c + d$$

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Домашнє завдання

С. 5, № 21; 22.

2. Рефлексія (з використанням прийому «Мікрофон»)

— От і Земля. Наша подорож завершилася. У польоті ви подолали всі труднощі й випробування. Важким був шлях, але ви досягли кінцевої мети. Повторили матеріал, продемонстрували хороші знання, виявили, кому і над чим слід ще попрацювати.

А на Землі нас чекає несподіванка. Ви ж тепер герої. У вас хочуть узяти інтерв'ю.

- Чи сподобалась вам подорож?
- Як називається наша Галактика? Чому в неї така назва?
- Що вам найбільше запам'яталося?
- Назвіть способи обчислення двоцифрових чисел без переходу через десяток.
- Як знайти периметр трикутника?
- Що було складним у польоті?
- Хто або що вам допомагало долати труднощі?

Дата _____

Клас _____

УРОК 3. ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ДВОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ З ПЕРЕХОДОМ ЧЕРЕЗ ДЕСЯТОК. СКЛАДАННЯ ЗАДАЧ ЗА КОРОТКИМ ЗАПИСОМ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** актуалізувати знання учнів з теми «Нумерація чисел у межах 100»; сприяти розумінню школярами поняття «розрядний склад числа»; навчати додавати та віднімати числа з переходом через десяток з використанням прийому розкладання на зручні доданки; вдосконалювати вміння розв'язувати задачі за коротким записом; розвивати критичне мислення, вміння виділяти головне;
- **формування ключових компетентностей:**
  - уміння вчитися:* розвивати вміння організувати своє робоче місце, планувати власні дії, оцінювати свою роботу та діяльність однокласників; розвивати пізнавальний інтерес;
  - комунікативної:* розвивати математичне мовлення, вміння доводити власну думку, правильно формулювати висловлювання з використанням математичних термінів;
  - соціальної:* розвивати вміння продуктивно працювати в парах, групах, виявляти ініціативу, докладати власних зусиль для досягнення спільного результату;
  - інформаційної:* розширити знання учнів про Всесвіт.

Тип уроку: комбінований.

Основні терміни і поняття: позиційний принцип запису числа; розрядний склад числа.

Міжпредметні зв'язки: природознавство, українська мова.

Обладнання: обчислювальні таблиці; схеми-інструкції щодо розв'язання задач; картки для самостійної роботи; картки контролю; довідничок.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Створення позитивного настрою («Самоналаштування»)

— Покладіть руки на парту, заплющте очі та промовляйте:

Я зможу сьогодні добре працювати на уроці.

Я особистість творча.

Я бажаю однокласникам успіхів на уроці.

2. Актуалізація опорних знань

1) *Усне опитування (фронтальне з використанням прийому «Мікрофон»).*

— А зараз перевіримо, наскільки ви були уважними на минулому уроці.

Історія відкриття Галактики

— Як інакше українці називали нашу Галактику?

— Звідки пішла ця назва?

— Що розташовано в центрі?

— Ми будемо подорожувати Сонячною системою. Чи знайома вам така назва?

2) *Інформаційна хвилинка. Робота зі словником (або інформація з Інтернету: матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії).*

Сонячна система — планетна система, що включає центральну зірку — Сонце і всі природні космічні об'єкти, що обертаються навколо нього.

3) Усне опитування (фронтально).

— Наша космічна подорож триває. Щоб стати справжнім космонавтом, слід багато тренуватися. У цьому нам допомагатиме математика. Приготуймося до старту. Згадаймо пройдений матеріал, який знадобиться нам у мандрівці.

— Яку арифметичну дію виконуємо при знаходженні суми? (Додавання)
— Назвіть компоненти при додаванні. (Перший доданок, другий доданок, сума)

— Яку арифметичну дію виконуємо при порівнянні чисел? (Віднімання)
— Назвіть компоненти при відніманні. (Зменшуване, від'ємник, різниця)
— Якщо в задачі запитують, скільки залишилося, яку останню дію виконуємо? (Віднімання)

4) Математичний диктант. Каліграфічна хвилинка. Індивідуальна робота.

- Яке сьогодні число? а яке число було вчора? позавчора? Яке число буде завтра? післязавтра?
- Космонавт заповнює бортовий журнал на сторінці 70. Назвіть номери попередньої і наступної сторінок.
- На кожному зорельоті 4 відсіки. Номер однієї з кают на другому відсіку 24. Які номери кают можуть бути ще тут (назвати декілька варіантів)? Якщо 24 — це номер останньої каюти на другому відсіку, то на якому відсіку знаходяться каюти номер 45? 49?
- Космонавти отримали 34 скафандри. Кисень закінчився на 21-му скафандрі. Скільки скафандрів залишилося без кисню?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми та мети уроку (з використанням прийому «Мозковий штурм»)

— Перевіримо готовність екіпажу. На перший зореліт піднялось 9 космонавтів, а на другий — 7 космонавтів. Скільки всього космонавтів?

— Що я вам зараз розповіла? Обґрунтуйте свою думку (Відповіді дітей: задачу...)

— Якою дією розв'яжемо задачу? (Відповіді дітей: додаванням.)

— Як будемо розв'язувати цей приклад. (Припущення дітей.)

$$9 + 7 = ?$$

— На цьому наші пригоди не закінчилися.

— Перевіримо укомплектування наших космонавтів. Завантажили 36 скафандрів. На перший зореліт потрібно 7 скафандрів, а на другий — 8 скафандрів. Скільки скафандрів залишилося?

— Як будемо розв'язувати цю задачу? (Припущення дітей.)

$$36 - 7 - 8 = \dots$$

$$36 - (7 + 8) = \dots$$

Висновок. Додавати та віднімати числа можна частинами. Числове значення від цього не зміниться.

— Яка тема нашого уроку? (Відповіді учнів.)

2. Мотивація навчальної діяльності (з використанням прийому «Мікрофон»)

— А чи знадобляться нам ці знання у житті? (Відповіді учнів.)

— Який висновок можна зробити?

3. Опрацювання навчального матеріалу

1) Робота за підручником.

а) Усне обчислення прикладів (с. 6, № 24). Прийом «Моментальне фото» (запам'ятати і записати).

— Екіпажам — готовність номер 1!

Перевірити порядок на робочому місці, положення тіла під час письма.

Відлік: 10; 20; 30; 40; 50; 60; 70; 80; 90; 100; пуск!

— Щоб наші космічні кораблі набрали відповідну швидкість, ми маємо перевірити свою пам'ять.

$$4 + 9 = 13$$

$$\begin{array}{c} \wedge \\ 6 \ 3 \end{array}$$

$$4 + 6 = 10$$

$$10 + 3 = 13$$

$$15 - 8 = 7$$

$$\begin{array}{c} \wedge \\ 5 \ 3 \end{array}$$

$$15 - 5 = 10$$

$$10 - 3 = 7$$

б) Інформаційна хвилинка. Робота зі словником (або інформація з Інтернету: матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії).

— На зорельотах значно потеплішало. Ми наближаємось до Сонця.

Сонце — це найближча до Землі зірка, що розташована в центрі Сонячної системи. Як і всі зірки, Сонце — велетенська палаюча куля. Температура на його поверхні близько 6000 °С, а всередині вона сягає 15 млн градусів. Воно безперервно рухається в космічному просторі.

в) Розв'язування прикладів (с. 6, № 25). Самостійна робота.

— Перевіримо вашу злагодженість роботи в екіпажах.

1 варіант

$$14 - 6 =$$

$$60 + 30 + 1 =$$

$$8 + 9 =$$

$$68 - 20 - 8 =$$

$$60 + 31 =$$

$$14 - 4 - 2 =$$

2 варіант

$$68 - 28 =$$

$$77 + 3 + 1 =$$

$$14 - 8 =$$

$$14 - 4 - 4 =$$

$$77 + 4 =$$

$$8 + 2 + 7 =$$

Взаємоперевірка.

Картка контролю

Кількість правильних відповідей	6	5	4	3	2	1
+						

г) Розв'язування кругових прикладів (с. 6, № 26). Гра «Хто швидше?». Прийом «Естафета». Робота в командах.

г) Розв'язування задач (с. 6, № 27). Робота у міні-групах з використанням прийому «Два — чотири — всі разом».

— За алгоритмом дайте відповіді та заповніть таблицю.

1) Придумайте умову до задач;

2) визначте тип задач;

3) напишіть відповідний вираз до розв'язання задач;

4) дайте правильну відповідь.

№ задач	Задача 1	Задача 2
Вид задачі		
Вираз до задачі		
Відповідь до задачі		

2) Фізкультхвилинка.

Хто старався — притомився.
Я прошу, щоб він підвівся.
З рук струсили слабкість й втому,
Побілили стіни дому,
Постругали ми дошки,

Забивали в них цвяхки.
Фарбували ми підлогу,
Брудні руки в нас від того,
Їх ми добре вимиваєм
І за парти всі сідаєм.

3) Робота з геометричним матеріалом (с. 6, № 28). Фронтальна робота.

— Перед нами — уявне СОНЕЧКО. Проведемо необхідні заміри. Потре- нуймось!

Інформаційна хвилинка. Робота зі словником (або інформація з Інтернету: матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії)

Радіус (лат. *radius* — промінь) — відрізок, що з'єднує центр кола з довільною точкою цього кола.

Діаметр кола — за величиною *діаметр* дорівнює двом радіусам.

— Як називаються букви, які нам потрібно використати при записах?

Ознайомлення з буквами латинського алфавіту

Букви латинського алфавіту

Букви	Назви букв	Букви	Назви букв
A a	а	N n	ен
B b	бе	O o	о
C c	це	P p	пе
D d	де	Q q	ку
E e	е	R r	ер
F f	еф	S s	ес
G g	же	T t	те
H h	аш	U u	у
I i	і	V v	ве
J j	йот (жі)	W w	дубль ве
K k	ка	X x	ікс
L l	ель	Y y	ігрек
M m	ем	Z z	зет

План запису в бортовий журнал

- Назви точки, які лежать поза кругом. (Точка *M*)
- Усередині круга. (Точки *E, A*).
- На колі. (Точки *B, K, C*).
- Які з відрізків є радіусом круга і кола (*BO, OC, OK*), діаметром (*BC*)?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Домашнє завдання

С. 7, № 32; 33.

2. Рефлексія (з використанням прийому «Мікрофон»)

— Наша подорож до Сонця завершилася. А на Землі нас чекає несподіванка. Ви ж тепер герої. Ви перші, хто так близько наблизився до зірки. Готуйтеся до інтерв'ю!

- Чи сподобалась вам подорож?
- Що таке Сонячна система?
- Що вам найбільше запам'яталося?
- Назвіть способи додавання і віднімання двоцифрових чисел з переходом через десяток.
- Що таке радіус, діаметр?
- Що було складним у польоті?
- Хто або що вам допомагало долати труднощі?